

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

23 ΙΟΥΛΙΟΥ 2020

Σας ευχαριστώ για την πρόσκληση και ομολογώ ότι είναι μεγάλη η χαρά μου που παρευρίσκομαι στη σημερινή συζήτηση με θέμα οι μεταρρυθμίσεις στην Κυπριακή Δικαιοσύνη.

Το πρόγραμμα των μεταρρυθμίσεων, το οποίο ξεκίνησε με μικρές, αλλά και μεγάλες αλλαγές από το 2013, έχει περιλάβει και τις εισηγήσεις που καταγράφονται στην έκθεση των εμπειρογνομώνων, που παραδόθηκε τον Μάρτιο του 2018, οι οποίοι διενήργησαν ευρεία μελέτη για την αναδιοργάνωση της δομής και λειτουργίας των δικαστηρίων. Με βάση την Έκθεση των εμπειρογνομώνων καταρτίστηκε **Σχέδιο Δράσης** για την υλοποίηση των εισηγήσεων με χρονικό ορίζοντα υλοποίησης το 2022 και διορίστηκε **Επιτροπή Μεταρρύθμισης των Δικαστηρίων**, αποτελούμενη από εκπροσώπους όλων των άμεσα εμπλεκόμενων στη μεταρρύθμιση φορέων, περιλαμβανομένων και των δικηγόρων.

Επισημαίνεται κατ' αρχή, η σημαντική αλλαγή στη επικρατούσα μέχρι το 2013 άποψη των δικαστών του Ανωτάτου Δικαστηρίου αναφορικά με τον διαχωρισμό των πολιτειακών εξουσιών, η οποία συνιστούσε την κύρια αιτία που δεν υπήρχε η αναγκαία συνεργασία των δικαστών με τις άλλες δύο πολιτειακές εξουσίες, ώστε να συζητούνταν κατά καιρούς θέματα αναφορικά με την δομή και τη λειτουργία των δικαστηρίων. Θεωρώ ως επιτυχία όλων των φορέων το γεγονός ότι τελικά αναπτύχθηκε και εδραιώθηκε μια συνεργασία που επιτρέπει την συζήτηση των θεμάτων αυτών και ελπίζουμε στην επί ίσους όρους συζήτηση και προώθηση των αναγκαίων αλλαγών που βέβαια δεν αναφέρονται στο τρόπο απονομής της δικαιοσύνης. Στο πλαίσιο αυτό και σε συνεργασία με τον Παγκύπριο Δικηγορικό Σύλλογο, τα τελευταία 7 σχεδόν χρόνια, ετοιμάστηκε από το Υπουργείο μια ολοκληρωμένη στρατηγική μεταρρύθμισης, προωθήθηκαν σημαντικά νομοσχέδια και μέτρα τα οποία εντάσσονται στην ευρύτερη μεταρρύθμιση του δικαστικού συστήματος.

Έγιναν λοιπόν σημαντικές αλλαγές στη νομοθεσία μας, όπως είναι οι **τροποποιήσεις στην Ποινική και την Πολιτική Δικονομία** για τη διευκόλυνση της δικαστικής διαδικασίας και τον αποτελεσματικότερο προγραμματισμό των δικαστικών εργασιών. Αλλαγές, όπως είναι η επέκταση των περιπτώσεων βεβαίωσης ομολογίας ενοχής επί ποινικών κλήσεων και η εισαγωγή της υποκατάστατης επίδοσης ποινικής κλήσης, η ομαλή επάνοδος του συστήματος απονομής της δικαιοσύνης στο καθεστώς παραγραφής μετά από 53 χρόνια συνεχούς αναστολής, η οριοθέτηση του δικαιώματος έφεσης επί αποφάσεων σε ενδιάμεσες αιτήσεις, κατά τρόπον ώστε, χωρίς να επηρεάζονται τα δικονομικά δικαιώματα των διαδίκων, να επιτυγχάνεται ταχύτερη ολοκλήρωση της πρωτόδικης αστικής διαδικασίας.

Σημαντική ήταν επίσης από το 2013 η **ενίσχυση των δικαστηρίων σε δικαστικό προσωπικό** με τη δημιουργία νέων θέσεων.

Μεγάλη τομή στη δομή της Δικαιοσύνης αποτέλεσε η **δημιουργία του Διοικητικού Δικαστηρίου**, το οποίο ανέλαβε την σε πρώτο βαθμό εκδίκαση προσφυγών κατά το Άρθρο 146 του Συντάγματος, με στόχο την ταχεία εκδίκαση των προσφυγών κατά των πράξεων της Διοίκησης και την ουσιαστική αποσυμφόρηση του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

Ακριβώς για να διαφυλαχθεί ο πολύ θετικός αντίκτυπος της λειτουργίας του Διοικητικού Δικαστηρίου προωθήθηκε η **δημιουργία ξεχωριστού Διοικητικού Δικαστηρίου Διεθνούς Προστασίας**, το οποίο άρχισε τη λειτουργία του τον Ιούνιο του 2019 αρχικά με 3 Δικαστές (οι οποίοι αυξήθηκαν σε 5).

Σημαντικό είναι και το νομοσχέδιο που αφορά τη **συμμόρφωση της διοίκησης με τις δικαστικές αποφάσεις** που εκδίδονται δυνάμει του Άρθρου 146 του Συντάγματος, το οποίο ενισχύει τη διαφάνεια και λογοδοσία του κράτους, αφού για πρώτη φορά θα έχουμε αποτελεσματικές διαδικασίες συμμόρφωσης με τις ακυρωτικές αποφάσεις. Εκκρεμεί στη Βουλή από τον Δεκέμβρη του 2017.

Έχει επίσης κατατεθεί στη Βουλή (2018) πακέτο 7 νομοσχεδίων για τον **εκσυγχρονισμό του Οικογενειακού Δικαίου**.

Επίσης κατατέθηκε στη Βουλή νομοσχέδιο για την τροποποίηση του περί Πολιτικής Δικονομίας Νόμου, με **σκοπό την ενίσχυση της εκτέλεσης αποφάσεων**, με πρόνοιες που θα διευκολύνουν την εκτέλεση ενταλμάτων κατάσχεσης κινητής περιουσίας και θα καταστήσουν αποτελεσματικότερη τη διαδικασία εκτέλεσης εις χείρας τρίτου.

Υψίστης σημασίας είναι τα **τρία νομοσχέδια** που ετοίμασε το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως για τη **μεταρρύθμιση και εκσυγχρονισμό της δομής και της λειτουργίας του Ανωτάτου Δικαστηρίου** και την αντιμετώπιση των καθυστερημένων υποθέσεων (backlog) στο πλαίσιο της δευτεροβάθμιας δικαιοδοσίας.

Τα νομοσχέδια προβλέπουν την **επαναλειτουργία του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου και του Ανωτάτου Δικαστηρίου**, με απονομή και στα δύο αυτά δικαστήρια πρόσθετης δικαιοδοσίας τρίτου βαθμού σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, ως επίσης τη **λειτουργία ξεχωριστού Εφετείου** για την εκδίκαση των εφέσεων. Τα νομοσχέδια αυτά είναι προϊόν διαβούλευσης του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, με όλους τους φορείς της δικαιοσύνης το Ανώτατο Δικαστήριο, τον Παγκύπριο Δικηγορικό Σύλλογο, τους δικηγόρους και υπό τη νομική καθοδήγηση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας.

Στα πλαίσια αυτής της διαβούλευσης αξιολογήθηκαν διάφορες επιλογές και δόθηκε ιδιαίτερη σημασία στα θέματα Συνταγματικότητας στα πλαίσια του Δικαίου της Ανάγκης. Ιδιαίτερα μας απασχόλησε η δομή των δικαστηρίων, εάν δηλαδή θα υιοθετείτο η δομή που καθορίζεται στο Σύνταγμα με τα δύο ισόβαθμα δικαστήρια στην δικαστική πυραμίδα ή εάν θα δημιουργείτο νέο Εφετείο και το Ανώτατο Δικαστήριο, ως δικαστήριο τριτοβάθμιας δικαιοδοσίας, θα διατηρείτο ως το μοναδικό ένα δικαστήριο στη δικαστική πυραμίδα. Αξιολογήθηκαν όλα τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα, του ενός και του άλλου συστήματος, μελετήθηκαν δικαστικά συστήματα άλλων χωρών, έγινε ουσιαστική συζήτηση με βάση τις ιδιαιτερότητες του δικού μας δικαστικού συστήματος (Σύνταγμα -

Συνταγματικότητα νόμων – αναθεωρητική δικαιοδοσία και από την άλλη το κοινοδίκαιο - στοιχεία του Anglo-Saxon συστήματος). Αξιολογήσαμε τα πλεονεκτήματα των δύο ισόβαθμων δικαστηρίων και των δυνατοτήτων που προσφέρονται για έλεγχο των δικαστικών πράξεων, όπως είναι οι πράξεις διορισμοί, προαγωγές και πειθαρχικές δικαστών, οι συμπεριφορές και η δεοντολογία δικαστών, έλεγχος ο οποίος επιτρεπόταν με βάση το Σύνταγμα αλλά καταργήθηκε με την λειτουργία του Ανωτάτου Δικαστηρίου και την κατάργηση του Συνταγματικού Δικαστηρίου. Λάβαμε ιδιαίτερα υπόψη ότι η επαναφορά της δομής που προβλέπει το Σύνταγμα του 1960 δεν θα προκαλούσε Συνταγματικά ερωτήματα, συνάδει με την πολιτική διαφύλαξης της Κυπριακής Δημοκρατίας και θα αποκαθιστούσε την δομή που η συντριπτική πλειοψηφία των δικηγόρων επιζητούσαν στα πλαίσια της δημόσιας διαβούλευσης που προηγήθηκε.

Όλα αυτά συζητήθηκαν σε πολλές συναντήσεις όχι μόνο με τον Παγκύπριο Δικηγορικό Σύλλογο και τους Επαρχιακούς Συλλόγους, αλλά και σε συγκεντρώσεις δικηγόρων σε όλες τις επαρχίες, επεξηγήθηκαν λεπτομερώς σε επιστολές μου προς τους συλλόγους και στους δικηγόρους, κάποιες είχαν σταλεί μέσω του Παγκυπρίου, μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και άλλες στα κουτιά των δικηγόρων. Διαβουλεύσεις έγιναν τόσο κατά το στάδιο διαμόρφωσης των εισηγήσεων για μεταρρύθμιση του δικαστικού μας συστήματος, όσο πριν και μετά την διαμόρφωση των νομοσχεδίων. Τα τελικά νομοσχέδια, όπως αυτά διαμορφώθηκαν κατά τον χρόνο πριν την αποχώρησή μου από το Υπουργείο, συζητήθηκαν σε συγκέντρωση των δικηγόρων στο Hilton στην Λευκωσία τον Ιανουάριο του 2020.

Η μεταρρύθμιση συζητήθηκε σε συναντήσεις του Προέδρου της Δημοκρατίας με τον Πρόεδρο και τα μέλη του Ανωτάτου Δικαστηρίου, στην παρουσία του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας και με τον Πρόεδρο και τα μέλη του Παγκυπρίου Δικηγορικού Συλλόγου.

Σύμφωνα λοιπόν με τα νομοσχέδια, **επαναλειτούργούν**, όπως προανέφερα, **το Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο και το Ανώτατο Δικαστήριο**, με πρόσθετη **τριοβάθμια δικαιοδοσία και στα δύο αυτά δικαστήρια**, επί νομικών θεμάτων, όταν

αυτά σχετίζονται με αλλαγή πάγιας νομολογίας, την ορθή εφαρμογή ή ερμηνεία ουσιαστικής διάταξης νόμου, επί ζητημάτων μείζονος δημοσίου συμφέροντος ή γενικής δημόσιας σημασίας, αποφασίζει για σκοπούς συνοχής του δικαίου επί συγκρουομένων ή αντιφατικών αποφάσεων του Εφετείου, εκδικάζει, μετά από παραπομπή από το Εφετείο, έφεση σε απόφαση πρωτόδικου Δικαστηρίου, επί θεμάτων δημοσίου δικαίου μείζονος δημοσίου συμφέροντος ή γενικής δημόσιας σημασίας σε δεύτερο και τελευταίο βαθμό, επιλαμβάνεται αιτήματος εξαίρεσης δικαστών που απορρίφθηκε από άλλο ισόβαθμο δικαστήριο και το Ανώτατο Δικαστήριο αποφασίζει την επανεκδίκαση από το Εφετείο καταδικαστικής ποινικής υπόθεσης, ενόψει νέων στοιχείων ή γεγονότων, ενώ το Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο ενεργεί ως Δευτεροβάθμιο Δικαστικό Συμβούλιο. Τόσο το **Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο** όσο και το **Ανώτατο Δικαστήριο** θα **απαρτίζονται το καθένα από πέντε Δικαστές.**

Για την μεταβατική περίοδο μέχρι την σύσταση των δύο αυτών Δικαστηρίων, από της ψήφισης της νομοθεσίας τίθεται μορατόριουμ συμπλήρωσης των κενών θέσεων δικαστών του Ανωτάτου Δικαστηρίου, ώστε όχι μόνο ο αριθμός αυτών να μην υπερβαίνει τους δέκα αλλά να μπορεί ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας να συμπληρώσει τον αριθμό αυτό με νέους δικαστές, που δυνατό να προέρχονται και από το επάγγελμα των δικηγόρων. Δηλαδή, αν σήμερα ψηφιστεί το νομοσχέδιο σε νόμο τότε, μέχρι την 1 Ιουλίου 2021 θα παραμείνουν μόνο 6 δικαστές από τα σημερινά μέλη του Ανωτάτου Δικαστηρίου και ο Πρόεδρος θα μπορεί να διορίσει 4 νέους δικαστές κάποιοι από τους οποίους δυνατό να προέρχονται και από τους δικηγόρους.

Παράλληλα, **καθιδρύεται Εφετείο**, για την εκδίκαση των εφέσεων, υπαγόμενο στο Ανώτατο Δικαστήριο, το οποίο θα λειτουργεί σε Τμήματα με τριμελή σύνθεση, ο δε αριθμός των Δικαστών που θα το απαρτίζουν δεν θα υπερβαίνει τους δεκαέξι. Το Εφετείο θα αποτελεί το δευτεροβάθμιο δικαστήριο και θα έχει δικαιοδοσία να αποφασίζει επί όλων των εφέσεων κατά αποφάσεων οιοδήποτε πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου.

Στο σημείο αυτό επιτρέψτε μου να αναφέρω ότι η συζήτηση οι δικαστές του Εφετείου να διορίζονται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας δεν μπορεί να ευδοκιμήσει, αφού σε περίπτωση τρίτου βαθμού δικαιοδοσία το Εφετείο θεωρείται ως κατώτερο δικαστήριο και οι δικαστές του δεν μπορούν να διορίζονται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Συνεπώς, ο διορισμός αυτών πρέπει να γίνεται από το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο με βάση συγκεκριμένους κανονισμούς και κριτήρια που θα καθοριστούν για τον σκοπό αυτό.

Ταυτόχρονα, με τα νομοσχέδια **διευρύνεται η σύνθεση του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου**. Αυτό θα απαρτίζεται από Δικαστές διαφόρων βαθμίδων, πλην του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου. Στη σύνθεση του θα μετέχουν επίσης ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας, ο Πρόεδρος του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου και ένας δικηγόρος που ασκεί τη δικηγορία για τουλάχιστον είκοσι πέντε (25) έτη και δεν είναι μέλος του Συμβουλίου του Παγκυπρίου Δικηγορικού Συλλόγου.

Η συμμετοχή του Γενικού Εισαγγελέα και των δικηγόρων στη σύνθεση του Δικαστικού Συμβουλίου αποτέλεσε αντικείμενο συζήτησης και διαφωνίας μερίδας δικαστών του Ανωτάτου Δικαστηρίου, παρόλο ότι έχουν συμφωνήσει με το σχετικό νομοσχέδιο. Με πλήρη σεβασμό στην άποψη τους, αυτή δεν μας βρίσκει σύμφωνους γιατί η ανεξαρτησία των δικαστηρίων, όπως αυτή διασφαλίζεται από το Σύνταγμα, προστατεύεται επαρκώς, καθότι η σύνθεση του Συμβουλίου συζητήθηκε στην απόφαση Κούρρης v. Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου (1972), στο οποίο μετείχαν ο Γενικός Εισαγγελέας και ένας δικηγόρος (άρθρο 10(1) του Ν. 33/64).

Ταυτόχρονα, επαναλειτουργούν τα δύο Δικαστικά Συμβούλια που προβλέπονται στο Σύνταγμα για τους Δικαστές του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου και του Ανωτάτου Δικαστηρίου, με τις αρμοδιότητες και εξουσίες που καθορίζονται στα Άρθρα 153 και 133 του Συντάγματος.

Επίσης προβλέπεται η **ίδρυση Γνωμοδοτικού Δικαστικού Συμβουλίου**, το οποίο θα ενεργεί ως συμβουλευτικό όργανο για τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, αναφορικά με την καταλληλότητα προσώπων (Δικαστών ή δικηγόρων) υποψήφιων για διορισμό ως Δικαστών του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου ή του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Το **Γνωμοδοτικό Δικαστικό Συμβούλιο θα απαρτίζεται** από τα μέλη του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου, του Ανωτάτου Δικαστηρίου, τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας και τον Πρόεδρο του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου.

Απαραίτητο στοιχείο της μεταρρύθμισης είναι και ο **καθορισμός αντικειμενικών και διάφανων κριτηρίων πρόσληψης, προαγωγής και αξιολόγησης των δικαστών**. Για το σκοπό αυτό τον Μάρτιο 2018 παραδόθηκε στο Ανώτατο Δικαστήριο και το Υπουργείο μελέτη εμπειρογνομόνων στην οποία καθορίζεται αξιοκρατική διαδικασία για την επιλογή και το διορισμό των δικαστών, με συγκεκριμένα αντικειμενικά κριτήρια για την επιλογή και το διορισμό, και αντικειμενικά κριτήρια για την αξιολόγηση και την προαγωγή των δικαστών. Το Ανώτατο Δικαστήριο το 2019 δημοσίευσε τη διαδικασία και τα κριτήρια πρόσληψης και αξιολόγησης των δικαστών καθώς και τη διαδικασία αξιολόγησης και προαγωγής τους.

Σε εξέλιξη βρίσκεται και η διαδικασία για την **αναθεώρηση των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας**. Το έργο χρηματοδοτείται από την ΕΕ και το 2018 ανατέθηκε σε Άγγλους και Κύπριους εμπειρογνώμονες, τους οποίους συνδράμει Επιτροπή αποτελούμενη από δικαστές, δικηγόρους, πρωτοκολλητές και δικηγόρους της Νομικής Υπηρεσίας. Η τελική Έκθεση των εμπειρογνομόνων υποβλήθηκε στο Ανώτατο Δικαστήριο στο τέλος Ιουνίου 2019 και έλαβε την κατ' αρχήν (on principle) έγκριση του Ανωτάτου Δικαστηρίου, έτσι πλέον αναμένεται η ολοκλήρωση της μετάφρασης τους (περί το τέλος Ιουλίου 2020) και η μετέπειτα εκπαίδευση των Δικαστών και δικηγόρων επί των νέων Θεσμών.

Επιπρόσθετα μεταρρυθμιστικά μέτρα

Τροποποιείται το Άρθρο 144 του Συντάγματος κατά τρόπο ώστε, σύμφωνα και με τη νομολογία όπως έχει αναπτυχθεί, εγειρόμενο ζήτημα αντισυνταγματικότητας να αποφασίζεται από το εκδικάζον δικαστήριο. Παραπομπή στο Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο θα γίνεται μόνο από το Ανώτατο Δικαστήριο ή το Εφετείο στις περιπτώσεις που το ζήτημα είναι μείζονος δημοσίου συμφέροντος ή γενικής δημόσιας σημασίας.

Επιπρόσθετα, εκκρεμεί νομοσχέδιο για την **ίδρυση Εμπορικού Δικαστηρίου και Ναυτοδικείου**, το οποίο θα αναλάβει την εκδίκαση, με ταχείες διαδικασίες, εμπορικών διαφορών και ναυτικών υποθέσεων. Αυτό, αναμένεται να συμβάλει στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της Κύπρου ως κέντρου παροχής ποιοτικών υπηρεσιών.

Πολύ σημαντικό είναι η **δημιουργία**, διά νόμου, **Σχολής Δικαστών** και η θεσμοθέτηση της υποχρέωσης παρακολούθησης εκπαιδευτικών προγραμμάτων από τους δικαστές. Η δημιουργία της Σχολής Δικαστών θεωρείται ουσιώδους σημασίας για τη διασφάλιση της ποιότητας της δικαιοσύνης.

Επιπρόσθετα, στις εισηγήσεις των Ιρλανδών εμπειρογνομόνων για τον εκσυγχρονισμό της λειτουργίας των δικαστηρίων, περιλαμβάνεται και η **δημιουργία ανεξάρτητης Υπηρεσίας Δικαστηρίων** όπου η διοίκηση των Δικαστηρίων ανατίθεται σε ανεξάρτητη Υπηρεσία, η οποία θα διοικείται από Γενικό Εκτελεστικό Διευθυντή (CEO) και με αυτό το τρόπο οι δικαστές θα ασχολούνται με την κύρια αποστολή τους που είναι η απονομή της δικαιοσύνης.

Πέραν των ρυθμιστικών διατάξεων, αναγκαία είναι και η λήψη σειράς άλλων μέτρων, τα οποία προωθήθηκαν σε συνεργασία και συνεννόηση με τη δικαστική εξουσία και τον δικηγορικό κόσμο.

Μια εκ των εισηγήσεων των εμπειρογνομόνων, στην οποία έχει δοθεί άμεση προτεραιότητα είναι το έργο της **εκκαθάρισης των καθυστερημένων υποθέσεων** στα Δικαστήρια. Για το σκοπό αυτό συγκροτήθηκε ομάδα παρακολούθησης του έργου,

διορίστηκε υπεύθυνος Δικαστής (case manager) που θα συντονίζει το όλο έργο, για να διασφαλισθεί η καθημερινή εύρυθμη λειτουργία του, καθορίστηκαν και κατηγοριοποιήθηκαν οι «καθυστερημένες» εκκρεμούσες υποθέσεις (πάνω από 4 χρόνια), καθορίστηκε ο απαραίτητος αριθμός (26) και το επίπεδο των δικαστών για την εκδίκαση αυτών των υποθέσεων και υπολογίζεται ότι το έργο αυτό μπορεί να τελειώσει μέσα σε δύο χρόνια.

Σημαντική είναι επίσης η **ψηφιοποίηση των δικαστηρίων** με την εφαρμογή συστήματος ηλεκτρονικής δικαιοσύνης, το οποίο έχει ως στόχο τη βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών από τα Δικαστήρια. Αν και η μελέτη του έργου από το ΤΥΠ άρχισε το 2014 και η προσφορά κατακυρώθηκε τέσσερα χρόνια μετά, από το 2018 το έργο παραπαίει αρχικά στην Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών και τώρα στο Διοικητικό Δικαστήριο. Παράλληλα προωθείται, προσφάτως μετά την πανδημία, η ηλεκτρονική πλατφόρμα καταχωρήσεων η οποία αναμένεται να τεθεί σε λειτουργία τον Σεπτέμβριο 2020.

Εξίσου σημαντικό είναι και το χρηματοδοτούμενο έργο από την ΕΕ για Ακουστική Ψηφιακή Καταγραφή Πρακτικών Συνεδριάσεων Δικαστηρίου (DAR): Τον Ιούλιο 2019 ολοκληρώθηκε η μελέτη από τους εμπειρογνώμονες και καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η ψηφιακή τήρηση πρακτικών είναι η προσφορότερη επιλογή τόσο από άποψη τιμής, όσο και ποιότητας και εισηγείται τη σταδιακή εισαγωγή του συστήματος στα δικαστήρια.

Η μεταρρύθμιση που γίνεται στον τομέα της Δικαιοσύνης είναι ολιστική και θεμελιώδης. Στοχεύει να μεταρρυθμίσει εκ θεμελίων τον τρόπο λειτουργίας των Δικαστηρίων, διασφαλίζοντας έτσι τη δυνατότητα για ταχεία απονομή της Δικαιοσύνης, **βελτιώνοντας ταυτόχρονα την εικόνα της Κύπρου στο εξωτερικό (Justice Scoreboard 2020).**

Είμαστε σε κομβικό σημείο, καθότι τα στοιχεία του Scoreboard δυστυχώς μας επιβεβαιώνουν ότι το δικαστικό μας σύστημα καταρρέει και πρέπει όλοι οι εμπλεκόμενοι

να αντιμετωπίσουμε την πρόκληση της μεταρρύθμισης σαν ένα μεγάλο στοίχημα που πρέπει να κερδίσουμε προς όφελος της κοινωνίας και του Δικαστικού συστήματος. Είναι γι' αυτό, όσο ποτέ άλλοτε αναγκαία η **άμεση προώθηση και ψήφιση των μεταρρυθμιστικών μέτρων χωρίς περαιτέρω καθυστέρηση.**

Δυστυχώς η απόφαση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών να αναβάλει την ψήφιση των νομοσχεδίων, παρόλο ότι δεν υπήρξαν ουσιαστικές αλλαγές επί των αρχικών νομοσχεδίων και αυτά συζητήθηκαν εξαντλητικά για ένα σχεδόν χρόνο, θα προκαλέσει ουσιαστικά προβλήματα τόσο στην συγκρότηση των δύο Ανώτατων Δικαστηρίων, σε περίπτωση διορισμού νέων δικαστών στο Ανώτατο Δικαστήριο λόγω αφυπηρητήσεων, καθυστερεί την ανασυγκρότηση του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου με την συμμετοχή του Γενικού Εισαγγελέα και των δικηγόρων και τον καθορισμό νέων αντικειμενικών και διάφανων κριτηρίων πρόσληψης και προαγωγής των δικαστών, θέματα για τα οποία έγιναν και γίνονται εκτενείς συζητήσεις.

Σας ευχαριστώ.